

Володимир Вишняков

к.е.н., професор,

Запорізький національний університет

Анастасія Кузнецова

Студентка,

Запорізький національний університет

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ

На сучасному етапі відбуваються глибокі зміни у всій системі міжнародних відносин. Суттєвою їх рисою стає глобалізація. Глобалізація стала найважливішою реальною характеристикою сучасної світової системи, однією з найбільш впливових сил, що визначають хід розвитку нашої планети. Згідно переважної точки зору на глобалізацію, жодна дія, жоден процес у суспільстві (економічний, політичний, юридичний, соціальний та ін.) не можна розглядати окремо від інших. Глобалізація міжнародних відносин – це посилення взаємозалежності і взаємовпливу різних сфер суспільного життя і діяльності в галузі міжнародних відносин. Вона зачіпає практично всі сфери суспільного життя, включаючи економіку, політику, ідеологію, соціальну сферу, культуру, екологію, безпеку, спосіб життя, а також самі умови існування людства.

Світова економічна глобалізація отримала в сучасних умовах нового прискорення завдяки дії багатьох чинників. Найбільш важливими причинами глобалізації є такі, як вплив науково-технічного прогресу на економіку, розширення сфери діяльності міжнародних організацій, лібералізація зовнішньої торгівлі, стандартизація ринків і галузей в різних країнах і ін. [1]. Проявом посилення процесів глобалізації є:

- зростання обсягів міжнародної торгівлі товарами і послугами, перевищення темпів її зростання у порівнянні з темпами зростання ВВП;
- збільшення обсягів і динаміки зростання іноземних інвестицій;
- збільшення кількості та посилення впливу транснаціональних компаній на світові економічні відносини;
- зростання міжнародної мобільності людських ресурсів тощо.

Вплив глобалізації на соціально-економічний розвиток України досить складний і суперечливий. Існують як позитивні, так і негативні сторони. Одні економісти з розвитком цього історичного процесу пов'язують можливість вирішення глобальних соціально-економічних проблем, забезпечення гармонізації інтересів розвинених і країн, що розвиваються, сталий розвиток всієї глобальної системи, досягнення рівноваги між суспільством і природним середовищем. Позитивною стороною є, по-перше, можливість брати активну участь в обговоренні режимів регулювання міжнародних економічних відносин. По-друге, скорочення витрат на здійснення зовнішньоекономічних операцій, що є дуже важливо, оскільки загальне підвищення цінової конкурентоспроможності українських виробників найактуальніше питання сьогодення. Цим самим наша країна виконає одну з головних умов поглиблення відносин з Європейським союзом та отримає можливість захисту інтересів України та її підприємств відповідно до міжнародних форм та процедур, що мінімально залежать від коливання політичних відносин з тією чи іншою країною. Глобалізація може призвести до підвищення продуктивності праці в результаті раціоналізації виробництва на глобальному рівні і поширення передових технологій, а також конкурентного тиску на користь безперервного впровадження інновацій у світовому масштабі.

Забезпечення інвестиційної привабливості України для іноземних інвесторів за рахунок приєднання країни до загальноприйнятих у світі регулятивних норм також є однією із позитивних сторін. Глобалізація дає країнам можливість мобілізувати більш значний обсяг фінансових ресурсів, оскільки інвестори можуть використовувати більш широкий фінансовий інструментарій на зростанні кількості ринків.

Глобалізація створює серйозну основу для вирішення загальних проблем людства, в першу чергу, екологічних, що обумовлено об'єднанням зусиль світової спільноти і координацією дій в різних сферах

Позиція, яку зараз підтримує Україна приведе до збільшення можливостей входження країни до великих міжнародних коопераційних проектів, що в перспективі можуть забезпечити істотне підвищення

конкурентоспроможності та розширити можливості більш вільного доступу до зарубіжних ринків за рахунок зменшення тарифних і нетарифних перешкод.

Однак, разом з тим існують негативні наслідки глобалізації. Вплив процесів глобалізації на стан ринку праці наочно демонструє приклад нашої країни. Простежується відтік з національного ринку праці робочих з вищою і середньою освітою, погіршення перспектив зайнятості в галузях, які можуть і повинні стати пріоритетними, зростання незатребуваності накопиченого людського капіталу, погіршення перспектив зайнятості у високотехнологічних галузях тощо [2].

Неоднозначним є вплив процесів глобалізації на ситуацію в сфері доходів працівників. Інтенсифікація процесів глобалізації супроводжується ще одним негативним наслідком для соціально-трудова сфери – все більш поширеною стає спроба роботодавців знижувати заробітну плату і скорочувати витрати на поліпшення умов праці з метою підвищення конкурентоспроможності продукції.

До негативних рис глобалізації слід також віднести:

- жорсткий і нерівноважний процес перерозподілу багатств;
- посилення розриву між бідними і багатими країнами;
- можлива дестабілізація фінансової сфери, потенційна регіональна або глобальна нестабільність через взаємозалежності національних економік на світовому рівні;
- зростання зовнішнього боргу, перш за все міжнародним фінансовим організаціям, який перешкоджає подальшому прогресу;
- нерівномірність розподілу переваг від глобалізації в окремих галузях національної економіки [3].

Посилення і прискорення міжнародних інтеграційних процесів ставить перед економікою України ряд питань і проблем. Глобальна економіка вимагає дуже зваженої зовнішньоекономічної політики, яка підтримується міжнародними фінансово-економічними інститутами і відповідає національним інтересам України. Слід шукати оптимальні шляхи пристосування національної економіки до нових світових порядків, що формується під впливом процесів глобалізації. Значні негативні наслідки глобалізації слід пов'язувати не з природою цього явища, а з неготовністю, неспроможністю урядів багатьох країн (в тому числі і уряду України) належним чином адаптувати свою політику до сучасних умов.

Список використаних джерел

1. Данилина С. А. Влияние глобализации на экономическое развитие Украины. *Науковий вісник. Одеса*, 2013. № 5 (184). 47–58 с. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/1765>
2. Дунська А.Р., Костюк С.О.. Вплив глобалізаційних та інтеграційних процесів на рівень економічного розвитку України. НТУУ «КПІ». Київ, 2008. № 7 (3). URL: <http://jml.nau.edu.ua/index.php/EPSE/article/viewFile/4091/4236>
3. Бойко А. И. Позитивные и негативные последствия глобализации в современном мире. *Внешнеэкономическая деятельность*. Донецк, 2016. С. 213–218.